

2177

Kaina/Price 1/4

Australijos

LIETUVIS

DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Registered at the GPO, Adelaide, for transmission by post as a periodical.

IV metai

Adelaide, 1951 m. sausio mėn. 15 d.

Nr.2 (62)

Sausio 15-oji

KLAIPĖDOS KRAŠTO SUSIJUNGIMO SU LIETUVA 28 METŲ SUKAKTYJE.

ALB. POCIUS

Šiandien atrodo juokinga kalbėti apie Vilniaus, Karaliaučiaus ar Klaipėdos problemas, kad mes patys esame nuo savo tėvynės už 20.000 km. Tačiau, jei pradėsime nebesirūpinti įvairiais mūsų tautą ir valstybę liečiančiais klausimais ir nebeminėsime svarbesnių mūsų netolimos praeities istorinių sukaikčių, greitai pamiršime ir pačios Lietuvos laisvinimo kovą. Tad jei nenorime prarasti iš mūsų atminties ir širdies savo tėvų žemės, testovi prieš mus mūsų Lietuva tokia, kokią mes ją turėjome laisvės dienomis. Laisvės dienų laimėjimai testiprina mūsų kovos dvasią, o tose dienose patirti nepasisekimai tepamoko ateityje išvengti panašių klaidų. Tokioje dvasioje mes šių metų Sausio 15-tąją ir prisiminsime prieš 28 m. įvykusį Klaipėdos krašto prisijungimą prie laisvosios Lietuvos.

Po 1914-18 m. pralaimėto karo, kapituliuavus Kaiserinei Vokietijai, 1920 m. sausio 10 d. Versalio taikos konferencijos nutarimu, Klaipėdos kraštas buvo atskirtas nuo Vokietijos ir neoficialiai pažadėtas Lietuvai. Tačiau šis "pažadetas" dėka vokiečių ir lenkų intrigų vis buvo delsimas įvykdyti. Neva tai iki Lietuva "sustiprės", Klaipėdos kraštą pasiėmė valdyti prancūzai, atsiųsdami savo kariuomenės dalinius, vadovaujamus gen. Odry, kurį vėliau pakeitė civilinės valdžios komisaras Pelisnė.

Prancūzai, nepažindami krašte vyraujančių nuotaikų ir vietinės situacijos, leido įsigalėti vokiečių "Arbeitsausschussui", kurį sudarė iš Berlyno atsiųstas Vokietijos vyriausybės atstovas grafas Lambsdorfas. Iš kitos pusės buvo bijomasi, kad prancūzai, pataikaudami lenkams, gali Klaipėdos kraštą perleisti Lenkijai, todėl Maž. Lietuvos patriotiškai nusiteikę lietuviai, vadovaujami Martyno Jankaus sudarė Maž. Lietuvos Gelbėjimo Komitetą, kuris 1923 m. sausio 9 d. Šilutėje paskelbė Manifestą į visus krašto gyventojus ir sudarė Erd. Simonaičio vadovaujamą lietuvišką krašto Direktoriją. Tą pačią dieną gausūs sukilėlių būriai, remiami daugumos krašto gyventojų, pradėjo krašto vadavimą. Sausio 15 d. kapituliuavus prancūzų įgulai

ir vokiečių žandarmerijai, krašto reikalų tvarkymas perėjo į vietos lietuvių rankas.

Tuometiniai aliantai, pastatyti prieš įvykusį faktą ir ieškodami "atpirkimo ožio" primetė Klaipėdos kraštui autonominį statutą vardan "garbingos taikos". Suteikimas autonominio statuto ir buvo toji klaida, kurios tuo metu neprašė nei Lietuvos, nei aliantų vyriausybės. Dėka autonomijos Klaipėdos krašte pasiliko šimtai Bermonto armijos karininkų ir tūkstančiai Kaiserinės Vokietijos čia privežtų kolonistų ir valdininkų, kurie nebūdami šiame krašte gimę, negalėjo būti ir nebuvo ištikimi Lietuvai, o visomis jėgomis dirbo Berlyno apmokami pagal Rytprūsių gauleiterio Kocho direktyvas ardomąjį priešvalstybinį darbą.

Padarė daug klaidų ir mūsų vyriausybė, neskirtdama pakankamo dėmesio Maž. ir Didž. Lietuvos dvasiniam ir kultūriniam suartėjimui. Buvo stotoma gausybė Lietūkio, Maisto ir kitų įmonių, bet nebuvo pinigų lietuviškoms pradžios mokykloms. Lietuviškos gimnazijos atsirado daug metų pavėluotai. Negalima reikalauti net ir iš geriausio jaunuolio, sėdėjusio vokiškame pradžios mokyklos suolo, o vėliau vokiškoj gimnazijoj ar amatų mokykloj, kad jis kalbėtų gerai lietuviškai ir pilnai suprastų Lietuvos valstybinius interesus. Mūsų lietuviškai kalbantieji pajūrio žvejai, norėdami savo sūnus išmokyti jūreivių amato, turėjo juos siųsti į užsienį, nes kurį laiką Klaipėdoje veikusi lietuviška jūrų mokykla buvo uždaryta, esą dėl noro perkelti ją į Kauną.

Taip pat dalis iš Didž. Lietuvos atkeltų tarnautojų dėl stokos išsilavinimo ar reikalo supratimo, nesugebėdami atskirti tautinių reikalų nuo religinių, neigiamai veikė vietos lietuvius. Kiti, neatsižvelgdami į vietos gyventojų paveldėtą teisingumą ir tvarkingumą, elgėsi taip, lyg gyventų kur nors Zapiškyje, kaip Kudirkos laikų "Viršinininkai". Klaipėdos krašto lietuvis niekaip negalėjo suprasti, kad iš Didž. Lietuvos atvykęs pareigūnas savo šeimoje kalbėjo lenkiškai ar rusiškai, bet užtat tokie

Iskasenos

PULGIS ANDRIUSIS

1970 metais žurnalistas Algis Jonaitis, keliaudamas aplink pasaulį nepriklausomos Lietuvos valdžios pasiūstas apsižvalgyti, kaip gyvena tolimiausiose žemės pakraščiuose užsilikę nuo didžiosios tremties lietuviai negrįžėliai, vieną gražų pavasario rytą išlipo Sidnėjaus uoste iš anglų laivo **Monkey Business**. Palmės, balti dangoraižiai, daug saulės ir ryklių nugaros, iškištos iš vandens, gražiai nuteikė Jonaitį ir jis čia pat pagalvojo, kad visa tai greičiausiai ir sulaiko dar tuos lietuvius, kurie per kelioliką metų neprisirengę grįžti į laisvą tėvynę, iš kur bolševikai jau buvo seniai išnešę savo skudurus. Lietuvos užsienio reikalų ministerija, išsiųsdama Jonaitį kelionėn, prigraudeno, kad jisai visur surengtų mitingus, susitiktų su pavieniais tautiečiais ir, taip sakant, pirštą užkišus už atlapo skylės pravestų propagandą, kad jau pakaks svetimiams atlikinėti kontraktus, kuomet tėvynėje kiekvienas gali būti sau employmentu ir drauge bosu, patsai sau gali pasiskirti antvalandžius arba miegoti užrietęs aukštyn kojas, jei nėra noro dirbti kurią dieną arba galva per daug sutinusi nuo suversto valstybinės degtinės kibiraičio.

Žurnalistas Jonaitis, baigęs Kauno universitete anglų kalbos kursą, tikėjosi geriau angliškai kalbės, negu jo tėvas malkas skaldė, bet išgirdęs bešnekant Sidnėjaus uosto krovikus, giliai susimąstė ir išsitraukė žodyną iš portfelio, nes australų dar-

bininkai, benešiodami dėses iš laivo, tevartojo iš viso tik tris žodžius, ir kaip tyčia tokius, kokių Jonaitis nemokėjo. Vartė žodyną iš vieno galo, iš kito, — paskui, — iš vidurio. Pravertė visus žodžius, kurie prasideda bė raide, — nieko, paskui pravertė raidę ef — irgi nieko. Kaip Jonaitis savo mintyse tą akimirką siuto ant Kauno profesorių, kurie jį ketveris metus mokė angliškai, nuo jo nuslėpdami pačius svarbiausius žodžius. O kad tai svarbiausi, net, sakytum, gyvybiniai žodžiai, matėsi jau iš to, kaip jie dažnai buvo kartojami.

Taigi, pamatęs uosto rajone policininką, Jonaitis jam tiesiai pakartojo tuos tris žodžius, ir jam dar nespėjus mandagiai išaiškinti, kad, girdi, malonėtų jam paaiškinti šių išsireiškimų prasmę, policininkas jau buvo spėjęs keleivį įsodinti į juodą mašiną, kurios langai buvo užtverti geležiniais virbais.

— Misteri, o kur dabar čia mane rengiatės gabenti? — paklausė Jonaitis.

— Į mokyklą, kur jus išmokys, ką tie žodžiai reiškia, tik už mokslą reikės truputį primokėti! — atsakė policininkas, jau birbindamas mašiną.

Jonaičiui reikėjo pagrindinai aiškintis, kad jis, girdi, keliautojas iš užjūrių, nepažįsta vietos papročių, žmogus taikingas, nesirengia Australijai pridaryti jokių kiaulysčių, tačiau prieš išplaukdamas iš čionai sekančiu laivu norėjo patirti trijų žodžių reikšmę, idant Kaunan grįžęs galėtų sugėdinti savo

labiausiai mokėjo "teisti" Maž. Lietuvos lietuvių lietuviškumą. Tiesa, tokių buvo nedaug, bet ir vienas pagadina reikalą dešimčiai kitų.

Gausūs šaulių būriai, skaitlingi "Sandaros" ir "Neringos" skyriai ir kitos organizacijos rodė vietos lietuvių tautinį susipratimą. Ir jeigu būtų buvusi gauta reali ir nuoširdi mūsų vyriausybės parama, Klaipėdos kraštas greitai būtų pakeitęs savo veidą.

Nuo pat Karaliaus Mindaugo laikų mes kartojame tą pačią klaidą, neatsikreipdami pilnu veidu į vakarus. Žalgirio mūšis buvo laimėtas kovos lauke, bet jis buvo neišnaudotas politikoje — paliekant Prūsų Lietuvą kryžiuočių rankose. Po tikiybinės reformos 1511 metais, sugriuvus kryžiuočių ordiniui, buvo praleista antroji proga ir trečioji Versalio konferencijos metu. Dabar artėja ketvirtoji proga Maž. ir Didž. Lietuvos susijungimui po to, kai sutriuškintas rusiškasis imperializmas. Ar mes tą paskutinę progą išnaudosime — priklausys pirmiausia nuo mūsų pačių ir nuo susidėjusių kitų aplinkybių.

Mūsų visuomenė visada buvo jautri Vilniaus ir Maž. Lietuvos klausimais, bet, deja, mūsų "veiksniai" per daug dažnai yra pastatomi prieš įvykusį faktą.

Taip buvo 1918 m. lapkričio 30 d. Prūsų Lietuvos

Tarybai paskelbus istorinį **A k t a** apie Maž. Lietuvos gyventojų norą prisijungti prie Didž. Lietuvos ir vėliau M. L. Tarybos atstovams lankantis Versalio konferencijoje. Tas pats buvo ir 1923 m. organizuojant sukilimą. Tas pats kartojasi ir tremtyje neįsileidžiant Maž. Lietuvos Tarybos atstovo į VLIKą ir nesiskaitant su daugumos visuomenės nuotakomis. Atsirado jau ir laikraščių, kurie ne tik Maž. Lietuvą, bet ir Klaipėdos kraštą pradeda išskirti iš Lietuvos teritorijos ribų. Jei po komunizmo žlugimo nebus įvykdytas Maž. ir Didž. Lietuvos susijungimas, tai šis reikalas bus žuvęs amžinai, nes prie dabartinių sąlygų naujiems okupantams, vokiečiams, lenkams ar rusams valdant, vienos kartos laikotarpyje pasisektų išnaikinti visus Maž. Lietuvos lietuvius.

Todėl nenuostabu, kad lietuviškoji visuomenė, jausdama savo atsakingumą prieš Lietuvos istoriją, nuoširdžiai remia Maž. Lietuvos lietuvių veiklą, siekiančią Didž. ir Maž. Lietuvos susijungimo į vieną valstybę ir nepritaria tai veiklai, kuri kenkia vienybės reikalui.

Kiekvienas tikras lietuvis tiki, kad atsistačius nepriklausomai Lietuvai nebebus nei Maž. nei Didžiosios Lietuvos, bet bus viena ir bendra Lietuva su sostine Gedimino mieste, kurios krantus skalauš rytuose Naručio, o vakaruose Baltijos bangos.

profesorius, kurie nepakankamai jį išmokė anglų kalbos.

Policininkas apžvelgęs Jonaičio didžiulį lagaminą, apklijuotą amerikietinių, kanadinių, venecuelinių, brazilinių viešbučių bei muitinių spalvotais popieriukais, nusiėmė kepurę, pasikrapštė pakaušį, paskui su pirštu bakstelėjo sau į smilkinį, — atseit, kvailas užsienietis, — ir sustabdė mašinos birbynę.

— Gali bėgti, tik daugiau man nesiklausinėki nesuprantamų žodžių.

Jonaičiui liko dabar išspręsti, ar važiuot pas savo dėdę, kuris čionai iš Vokietijos buvo atbėgęs 1949 metais, ar pirmiau apsistoti viešbutyje ir po to pradėti veikimą. Tačiau norėdamas padaryti geresnį įspūdį tautiečiams, jis nutarė pirma įsikurti padoriame viešbutyje, pas save pasikviesti dėdę ir kitus užkietėjusius negrįžėlius, pavaišinti juos vietiniais gėrimais, kurie iš reklamų atrodė geriausi visame pasaulyje, nes ant vienos sienos riebiom raidėm buvo užrašyta "australių vynai yra Dievų dovana."

Taigi, Jonaitis drauge su savo transokeaniniu lagaminu šaligatvyje ėmė dairytis taksi. Vienai mašinai pamojo, kitai, trečiai, paskui gerą valandą visiškai nebenuleido rankos, lyg koks naciš, priimdamas esesininkų paradą. Niekas nekibo. Jonaitis suparalizuota ranka atsėdėjo ant tarptautinio lagamino, o su laisvąja anka šiaip taip prinešė prie burnos cigaretę, vargais negalais išžiobė degtuką ir vis nenuleisdamas rankos, laukė laimės. Tačiau vienas gailiausias praėvispatarė jam nuleisti sutinusią kaip stebulę ranką žemyn, nes šiandien, girdi, taksininkų unija streikuoja, ir teisingai streikuoja. Girdi, vienam šoferiui praėitą savaitę vienas keleivis žadėjęs užfundyti alaus ir kai abudu užėję į barą, tai keleivis pro kitas duris išbėgęs lauk.

Saulė kaitino Jonaičiui sprandą, nuo cigaretės apsilpo galva, viduriuose atsirado pareikalavimas šį tą užmesti ant tuščių žarnų, nuotaika visiškai pašlijo, turint prieš akis transokeaninę dėžę, kurią vienam žmogui pakelti buvo vienu centneriu per daug. Jonaitis teiravosi nešikų, tačiau jam buvo atsakyta, kad čionai pinigai mokami ne už darbą, bet už valandas. O jeigu nori darbo jėgos, tai reikia iš anksto paduoti skelbimus į laikraščius.

Antroj pusėj gatvės Jonaitis pamatė viešbutį. Ne galėdamas pakelti, jisai bandė ją ritinti. Ir taip tą gražiai papuoštą pasaulinę dėžę, pilną gražiausių knygų negrįžėliams, jisai perritino per plačią uosto gatvę, laikinai pristabdydamas praėivių judėjimą. Dėžės geležiniai apkaustymai atsiknojo, nusilupinėjo spalvoti popieriukai, kelis kartus nuo kampo ant kampo trenkdamas dėžę priplojo sau kojos pirštus, kažkam užgulė ant užkulnio, kad net jam batus išsimovė.

Sukrūvintais krumpliais ir atsilupinėjusiais nagais Jonaitis prisiriteno prie viešbučio laiptų ir, palikęs dėžę apačioje, patraukė skambalą. Po ilgo dzindziliavimo duryse prasivėrė langelis ir nepatenkintas veidas pasakė, kad jokios vietos nėra ir nenumatoma iki naujų metų, o be to, kad ir būtų, tai reikia mažiausiai prieš dvi dienas telefonu paskambinti, idant galima būtų pranešti, kad vietos nėra.

Jonaitis atsakė, girdi, prieš dvi dienas jis dar plaukęs laivu **Monkey Business** ir nematęs Australijos krantų, o be to, per vandenį neina joks telefonas. Viešbučio pareigūnas jau buvo beužtrenkiąs langelį, bet, matyti, jam pagailo suprakaitavusio Jonaičio ir paaiškino, girdi, viešbučių tarnautojų unija uždraudė dirbti savaitgaliais, o šiandien penktadienis ir jau greitai dvylikta valanda, vadinasi, tarnautojos geria arbatą, o paskui eis persirengti, gi mes dėl tamstos vieno neduosim antvalandžių, kurie griežtai baudžiami. Ir po to langelis užsitraukė.

Jonaitis ir jo dėžė vėl liko ant įkaitinto asfalto. Nuo sunkumų kilnojimo nusibaigęs, iššokusiom gyslom smilkinuose, nubalnotais pirštų sąnariais čia pat būdelėje jisai nusipirko už vieną šilingą bananų ir, atsėdęs ant dėžės valgė su prakaitu pravilgindamas šiltų kraštų vaisius, susisvajojęs apie šaltųjų kraštų tvarką ir patarnavimus.

Netoli stoviniavęs policininkas savo galvoje po juoda kepure ilgai sprendė klausimą, girdi, jeigu toks tipas būtų sėdėjęs ant dėžės prieš 20 metų, tai niekas nesistebėtų, pasipylus bangoms išvietintiems asmenims iš Vokietijos, bet dabar, seniai seniai praėjus trečiajam karui, visiems DP išvažinėjus kas sau, — per silpna, girdi, mano galva tokiems klausimams. Taigi jisai priėjo prie Jonaičio daugiau iš smalsumo, negu reikalo, nes sėdėti ant savo dėžės ir valgyti už savo pinigus pirktus bananus demokratiniam krašte nėra draudžiama.

— Ilsitės, misteris? — prašneko policininkas.

Jonaitis ėmė pasakoti savo bėdas, prašydamas nurodyti arba transporto priemonę arba viešbutį, taip pat pasisakė dėdės adresu, kur galėsiąs laikinai prisiglausti, kol nustos streikuoti viešbučiai.

— Ne, mister, viešbučiai nestreikuoja, jie tiktai nedirba antvalandžių, — perkirto jį policininkas, nors Jonaičiui nuo to nė kiek aiškiau nepasidarė, kodėl jis turi patsai dabar sėdėti antvalandžius ant savo dėžės, išstatytas praėivių parodai lyg žvėryno gyvulus.

Jonaitis ėmė pasakoti policininkui, girdi, Europoje ir net Brazilijoje dar nespėjus kojos išmesti iš laivo arba traukinio, jau tave juodu debesiu puola nešikai, vežikai, viešbučių agentai, ir jie labai nusimena, jeigu tu neturi tokios didelės dėžės, o išlipi tik su portfeliu.

Policininkas, mandagiai išklauses paskaitą, nusišypsojo, aiškiai duodamas Jonaičiui suprasti, girdi, pasakok visa tai savo bobutei... Tačiau, liepęs Jonaičiui palaukti, po pusvalandžio policininkas susišūkavo privatinį sunkvežimį, kuris keliavo į tą pusę, kur Jonaičio dėdė gyveno.

Šoferis buvo linksmas vyrukas, pirmiausiai paklausė, kaip svečiui patinka Australija, ar geras australų alus ir ar rytdienai jau turi išsirinkęs arklį. Į pirmą klausimą Jonaitis atsakė teigiamai, tik tai su pastaba, kad jam nepatinka visi tie antvalandžiai, į antrą klausimą atsakė neigiamai, nes progai pasitaikius jis mieliau gerias degtinę, o ne alų, o dėl arklio, tai jis būtų bet kokį pasirinkęs ir ne rytdienai, bet tučtuojau, kad jo dėžė ir jį patį nuvežtų kur dėdė gyvena. Šoferis tik pasižiūrėjo baltom akim į savo svečią ir nutilo.

LIETUVISKO ATSARGUMO ISMINTIS

BR. ZUMERIS

Lietuviai yra vieni iš savitų tautų, kurie turi savitą pasaulio vaizdą, gyvenimo bei mirties supratimą ir savitą atsakymą į buities ir buvimo klausimus. Tiesa metafiziniais klausimams, kaip krikščionys, turime bendrą Dievo ir gyvenimo prasmės supratimą. Tačiau šitas bendras supratimas yra nelyginant atskiras supratimas bendrame supratime ta prasme, kad jis yra atspalvintas lietuviška spalva. Kitaip tariant jis yra lietuviškas supratimas. Lietuvis katalikas skaito tą pačią Evangeliją, išpažįsta tą patį Dievo ir buities aiškinimą, kaip prancūzas, vokiečiai, italas ir t. t. tačiau visa tai jis supranta lietuviškos dvasios rėmuose. Mes patys tremtyje gavome įsitikinti šio tvirtinimo teisingumu — kiek mūsų katalikiškas supratimas kartais yra skirtingas pav. kad ir nuo to paties vokiečio kataliko supratimo. Čia mes nesileisime į kelionę po lietuviškos ir vokiškos dvasios gelmes. Mums pa-

kanka to, kad mes lietuviai turime savitą buities ir buvimo supratimą, o taip pat savitą atsakymą į gyvenimo reiškinius, jo supratimą bei paties gyvenimo reikalavimus.

Šį kartą norėtume mesti žvilgsnį į vieną gyvenimo momentą — atsargumą. Šiam reikalui pasinaudosime ne svetima, bet pačių lietuvių išmintimi sukauptą patarlėse. Tačiau pirmą negu naudodamies šituo šaltiniu turime pabrėžti, kad lietuviai savo išmintį išreiškia ne abstrakcijomis, dirbtinėmis sąvokomis, formomis ar simboliais, bet paimdami konkrečius daiktus ar gyvius ir be pagražinimų ar perdėjimų išreiškdami taip, kaip jie atrodo ar ištikrųjų yra (žiopsas į varnas, žiūri į dantis ir t. t.).

Savo prigimtyje lietuvis yra atsargus. Atsargumas atsispindi mūsų tautos istorijos raidoje ir pačiuose istoriniuose faktuose. Šito atsargumo dėka, tam tikrais atžvilgiais yra praleisti ir neišnaudoti

Kiek pavažiavę pro didelius namus, jiedu išsuko į mažyčių kaip blynai priplotų pirkelių gatves ir kvailas Jonaitis paklausė susimąsčiusį vairininką, ar jie bus jau iš miesto atvažiavę į kaimą. Šoferis dar giliau susimąstė, o netrukus sustabdė mašiną prie vienos tokios lūšnelės.

— Štai čia ir bus jūsų dėdė! — šaltai atraportavo sunkvežimio savininkas, prie dėdės pridurdamas visus tris žodžius iš karto, girdėtus Sidnėjaus uoste.

Patraukus už aprūdijusio gelžgalio, sugirgždėjo durys ir atsivėrė tiek, kad galima būtų prakišti galvą. Iš nuotraukos, kurią matė Lietuvoje pas savo tėvą, atrodė, jog tai, kas pasirodė duryse, buvo šiek tiek panašu į jo dėdę Praną Jonaitį.

Pro duris pasigirdo angliškas balsas:

— Ko nori?

Keleivis surizikavo lietuviškai:

— Labą dieną, dėdė Pranai Jonaiti!

Zmogus duryse sudrebėjo lyg šlapiu botagu kirstas ir sumurmėjo lietuviškai:

— Aš esu Frank Jones; šiuur, — seniau buvau Jonaitis, bet tai makes no difference! Tai kas jau matau prašysies miegot pas mane?

Jonaitis iš širdies, giminiškai nupasakojo dienos įvykius su antvalandžiais.

— All right, pergulėt galėsi, tiktai aš negaliu priimt tavo dėžės, nēr kur padėt, — kiek plačiau atvėręs duris, bet vis dar laikydamas rankeną, šnekėjo Frank Jones. — Aš geriau pašnekėsiu su kaimynu Johnny, jis taip pat kaip ir tu, — iš Kauno, bet turi prie namo gerą šėdą, tai ten ir galėsi pasidėt dėžę ir pats pergulėt. Tik jam reikės primokėt penkis šilingus ir dar sixpence už dėžę.

Algis Jonaitis bandė sugraudenti dėdę, perduoti tėvo linkėjimus, išsišnekėti, bet Frank Jones pertraukė:

— O yes, pasišnekėt nueisim į barą, o dabar nuvesiu pas Johnny. Rytoj pakalbėsiu su savo bosu

ir tu galėsi tenai dirbti, džiabas labai geras, prie geležies. O Johnny turi vieną laisvą lovą savo rūmė; galėsi už pusantrą svoro miegot visą savaitę.

— Bet gi, dėdė, aš atvažiavau ne dirbti, mane atsiuntė valdžia pažiūrėt, kaip gyvenat — teisinosi Algis.

— Ką, vėl komitetai atsirado? — suriko įpykęs Frank Jones.

— Koki komitetai, dėdė? Tai laisvos Lietuvos valdžia, ministeriai...

— Šarap, man dar ir dabar sapnuojasi Vokietijos komitetai, kempai, raštininkai, neminėk jų man daugiau! Malkas kapot, Balfo skudurus nešiot, ką? O kai reikia valgyt, tai prie stalo susėda raudonojo kryžiaus ponai ir visus lašinius už tave suvalgo. Šarap, boy! Tu esi per jaunas, kad žinotum, kas ten darėsi Vokietijos kempuose.

— Bet, dėdė, visi tie dalykai jau prieš dvidešimt metų buvo, seniai jau tautiečiai grįžo namo, gyvena laisvi, yra ministerijos, jokių komitetų nebeliko nė atminimo, na, gal, — išskyrus vyriausį moterų komitetą vaikams globoti... — griebsi propogandos Algis Jonaitis.

— Va, va, matai, ir sakai nėra komitetų? Berliengenstato kempe buvo toks moterų komitetas, tai ir dabar dar man plaukai šiaušiasi, kaip jos ten pragarą kėlė, made yuor lif a hell! Vaikų pieną pačios išgerdavo, pildavo vandens — šiaušėsi Frank Jones skambindamas gelžgalio į Johnny pirkele.

Kaimynui ilgai neatidarant durų, Frank Jones šnekėjo toliau.

— Tai gal ir tave dabar atsiuntė tie komitetai mus špiegavoti, pinigų rankiot? No, mister, mes gyvename laisvės krašte, free country, mus nepašieks joki raudonieji kryžiai, joki ansambliai.

Algis Jonaitis po trijų dienų nusipirko lėktuvo bilietį ir išskrido į Naująją Zelandiją pravesti propogandos negrįžėlių tarpe.

palankūs istoriniai momentai, kurie reikalavo rizikos ir greito veiksmo. Tačiau rizika ir greitas veiksmas yra priešingybės atargumui. Lietuvis veikia lėtai. Jo prigimtyje glūdi ne potvyninis išsi-veržimas ir toks pats atslūgimas, bet lėtas tęstinumas. Tokiame veiksmo negali būti skubotumo ir rizikos. Žemdirbių tautai bet koks staigus ir neapgalvotas veiksmas yra tolimas. Lietuvis veikia, kada būna įsitikinęs galimu pasisekimu. Jam yra geriau suprantama palaukti, apsvastyti, o ne vadovautis aklu pasisekimu. Greitas neapgalvotas veiksmas yra ne kas kitas, kaip "Privirimas košės, kurios pats nebeįstengsi." Šalia šitos patarlės, lietuviška išmintis, pajuokdama neapgalvotą veiksmą, sako: "Išoko, kaip ožys į rūtadaržį." (atseit, neišėn, nei ten). Abiem atvejais čia primygtinai teigiamas atsargumo principas. Kiekvienas daromas žingsnis, kiekvienas veiksmas turi remtis šituo principu, nes antraip viskas jau pačioje pradžioje pasmerkta nepasisekimui. Dar daugiau. Kas bus padaryta neapgalvotai — nuo to teks dar skaudžiai nukentėti. Tikras ir teisingas veiksmas tegali būti apgalvotas ir atsargus. "Devynis kartus atmatuok, tada kirsk." Šitokiu matu matuojamas atskiras žygis ar veiksmas, o taip pat ir visa jų grandinė, bus tikra pasisekimu ir išvadoje neteks kęsti neatitaisomus padarinius.

Lietuvis nemėgsta leistis į aventūras ir ieškoti aklos laimės. Jis iš viso yra abejingas aklos laimės buvimui. Gal ir yra pasaulyje laimė kaip tokia, tačiau jo atžvilgiu ji nieko ypatingo nežada. Todėl į gyvenimą žiūrima atviromis akimis ir jis suprantamas ne kaip nerūpestingas kažko laukimas, bet kieta tikrovė, kurioje norint gyventi reikia veikti ir būti apdairiam. "Atidaryk akis, kad netektų atidaryti pinigines." Pačios gyvenimo tikrovės atžvilgiu patarlė sako: "Nežiopsok, kur varnos lekia." Šito akivaizdoje lietuviška išmintis yra todėl gana santūri siekiamų gyvenimo vertybių atžvilgiu. "Geriau žvirblis rankoje, negu briedis girioje. Čia pabrėžiamas tikrovės realumas ir tam tikras apsiribojimas gyvenimo eventualumų atžvilgiu. Dėl tolimo ir neaiškaus užsimojimo neverta mesti čia pat po ranka esanti mažiau vertinga priemonė, kuri tačiau netikėtumų atveju vis dėlto turės žymios vertės. Tas ypatingai gal sąlygoje, kad lietuvis nėra ta diena gyvenantis. Tik tos dienos gyvenimas lietuviškai išminčiai yra nesuprantamas. Pasitikimas rytojaus dienos reikalauja sukaupti visas turimas priemones. Niekada nesakoma, ką valgysime šiandien, bet ką valgysime rytoj. Šiandieną nuspręsta ir nustatyta vakar dienos. Šiandieną nesirūpinama šiandieną, bet rytojaus diena. Šituo atžvilgiu lietuviška išmintis yra realistiškas ateičiai, nes dabartyje matomi ateities lydimieji momentai. Užtai pats pasiruošimas ateičiai ir šiandienos rūpestis rytojumi yra ryškus lietuviško veikimo ir gyvenimo bruožas. Ne dabartis, bet ateitis yra vilčių realizavimas. Tačiau su vilčių realizavimu ateityje yra surišti nenumatyti atsitikimai ir aplinkybės. Užtai viskam ir visada jau pačioje dabartyje turime būti kiek galima geriau pasiruošę, nes "Ne laikas šunis lakinti, kada vilkas bandoje."

Idomį yra lietuviškos išminties laikysena sveti-

Alfonsas Gričius

✻

✻

✻

Aš atėjau, miškai šiandien jus atsisveikint
Ir čia šiandien dar paskutinį kart pajust, —
Kaip eina nesulaikomas laukinis spalio žaismas,
Skaudžiais garsais užliedamas, kaip tvanas, jus;

Miškai, kurie jau niekad neišblanksit
Manuos sapnuos su drebančiu jū užesiu giliu, —
Tiek metų, tartum jautrios arfos, spengę,
Manų klajonių negražinamuos keliuos.

Tai šiąją paskutinę valandą jūs nūdien
Pabūkite draugais čia mano žuvusių dienų
Ir kaip andai — jūs mano liūdesio bedugnėm

Siūruokite jau atsisveikinimo raudą nūn
Ir savo sužalotais siluetais kriskit,
Gramzdindami šią valandą tamsos pasauliuos vis-
/ką!...

mųjų atžvilgiu. Pats lietuvis gyvenime yra labai socialus ir kaimyniškas. Jis neįsivaizduoja, kaip galima nežinoti kaimyno reikalų, kartais geriau nei paties savo. Ne naujiena, kad lietuviška šeiminkė jau iš ryto žino, ką jos kaimynė virs vakarienės. Angliškas "pilių" gyvenimas visiškai nesupantamas. Lietuvis nuo amžių būdamas sėslus savo bendravimo ir pažinčių akiratį stengiasi išplėsti kuo plačiausiai. Šiuo atžvilgiu jis pralenkia daug vakarų tautų. Ir jo santykiai žmogaus su žmogumi yra visai kitokie. Jie nėra sąlygojami paties reikalingumo, bet yra visuomeniški, solidarumo santykiai pagrįsti žmogaus tarp žmogaus išskylančiu bendradarbiavimo ir pagalbos reikalingumu. Šito bendradarbiavimo centre yra žmoniškumo principas, be kurio nėra suprantamas ir pats lietuviškas bendradarbiavimas. Šito akivaizdoje, santykių atžvilgiu su svetimu ir nepažįstamu, laikomasi tačiau rezervuotai. "Visų dantys balti, bet nežinau kas už dantų." Kitu atveju sakoma: "Tikėk vilką raišą kojos nepamušęs." Čia iškeliamas rezervuotumas ir atsargumas. Iš kitos pusės savo giliausių minčių ir paslapčių lietuvis iš viso nėra linkęs kelti į viešumą. Tačiau tuo anaiptol nenuneigiamas lietuviškas atvirumas ir nuoširdumas svetimojo atžvilgiu.

Patarlėse sukaupta lietuviška išmintis pabrėžtinai iškelia atsargumo reikalingumą ir neapgalvotos rizikos momentą. Tačiau pats rizikos ir tam tikro skubotumo momentas nėra visai nuneigiamas. "Nebūk per drąsus — akis išdegsi, nebūk per lėtas — dalies neteksi." Čia išvedamas vidurio kelias. Pati rizika ir staigus veikimo momentas sujungtas su tam tikra atsargumo norma. Šita norma rizikos atveju yra prileidžiama atsivėlgiant į rizikos vertingumą. "Dėl vienos žuvies į vandenį nešoksi" Žodžiu čia duodamas rizikos vertingumo mastas, kurio pagrindu glūdi lietuviško atsargumo pamatai.

ENGLISH SECTION

INDEPENDENT OPINIONS ON THE BAL- TIC STATES.

From Secretary Bevin's Address before U. N. General Assembly.

... Not only is no one in that country permitted to entertain an opinion unacceptable to the Soviet Government, but, indeed, the Government behind these closed doors is pursuing a policy which has meant that words are given in the minds of the Soviet people an opposite meaning to that which they have for the rest of the world. Thus, peace as far as I can see from arguments put forward, is only peace when it produces results approved by the Politburo. If we have any opinions ourselves and dare to express them, we are warmongers.

Peace-loving in Soviet terminology is a word of ill omen, just as warmongering signifies independence of Moscow.

There are many other verbal perversions. Democracy to the Soviet means the dictatorship of the Communist party. Religious freedom appears to be interpreted to mean persecution, and civil liberty means the rule of the secret police.

(New York Times, September 27, 1949)

Excerpts from U. N. Speech of McNeil of Britain on Soviet Attitude.

We cannot be satisfied with Soviet words; we have no appetite for Soviet peace that seems to destroy and not to create...

...The Soviet Continent is walled off in darkness, a darkness that has no historical parallel, even in times of war, from what is presently happening here in this time of peace. It is because a dictatorship seeks to impose its will, and by indirect methods in every quarter of the world.

(New York Times, November 17, 1949)

The Conquering March of an Idea.

... In countries shrouded by an iron curtain, or we may well say curtained by an iron shroud, it is not news that an individual is deprived of life or liberty, is imprisoned and tortured. This is not novel, it is normal to their unhappy way of life. In that way of life the individual is nothing; the state, embodied in a small ruling clique, is everything. Even if an atrocity were news in our sense of the term, it could not be printed in those countries because there is no free press. These denials of the inherent rights of the human being reach the press only when they pierce the veil and reach the free outside.

(Ambassador Philip C. Jessup, the Department of State Bulletin, September 19, 1949.)

Senator Connally on the North Atlantic Treaty.

...Today all our major foreign policies reflect the

overwhelming desire of our people that the power and influence of the United States should be thrown into the scales on the side of peace and freedom...

Totalitarian and communistic powers have publicly announced their policy to be a conquest of the entire globe and its subjection to their economic and political theory. Will free nations and free men blind their eyes to this hostile threat? Will they close their ears to this brutal demand that they be doomed to slavery?...

The processes by which strong military imperialistic countries have in recent years picked off country by country are distinct and clear in the minds of the people of the United States...

Whenever freedom is destroyed, freedom is weakened in every country. Whenever security is increased...

What a splendid thing it would be if the millions of people behind the iron curtain had the same opportunity as the people of the free world to read the committee report on the Atlantic Pact. They would see that the pact is not aimed at them or any other group of states; it is aimed only against aggression and war...

If the Soviet Union really believes the pact is aimed at her, then I suggest that she demonstrate her peaceful intentions...

...No sincere and realistic person can blind himself to the fact that peace is still remote and the security we long for is yet to be attained...

We have become painfully aware that the technique of "divide and conquer" is not a thing of the past but a part of the insecure present... The catalog of its victims is even more imposing than that compiled by aggressor nations before World War II.

There was once a Republic of Estonia. Where now is Estonia? Its soil remains, but its democracy has been ruthlessly destroyed. It has been transformed into a police state.

There was once a Lithuania. Where is that nation today? The basic freedoms of its people have been brutally usurped. It has been absorbed into a vast communistic system.

There was once a Latvia. Where now is the fair land we knew as Latvia? Its boundaries have disappeared. It has been incorporated into the totalitarian network of eastern Europe.

...The same tragedy has taken place in differing degree in other countries...

Let us be perfectly frank. Such a situation, which breeds fear and suspicion and distrust, is a constant threat to world peace...

Text of Senator Connally's address in the Senate, Congressional Record, July 5, 1949).

Russia's Constant Objective, He Says, Is to Capitalize on Unrest in the World.

Australijos dykumų paukščiai Emu

Six months after this invasion, German invasion of Russia, I set out on my second visit to Moscow. My journey arose out of an exchange of telegrams between Churchill and Stalin...

...Stalin's real concern was the Soviet frontiers. He suddenly demanded a pledge from me, there and then, that Britain would recognize in treaty form, the Soviet frontiers which had existed immediately before the German invasion of Russia. This I declined to give.

...The constant objective of Soviet foreign policy is expansion of Communist influence, for which periods of world unrest provide welcome opportunity. (Anthony Eden, the New York Times, October 11, 1949)

Lithuania's Continuance as State Noted.

...The State Department is not alone in the increasing interest shown in the various aspects and implications of the fact that Lithuania, Latvia and Estonia exist *de jure* if not geographically *de facto*. The situation is being compared to Holland under German occupation when the juridical existence of the state never ceased despite the temporary occupation of the entire metropolitan territory.

In the meantime alarming news is coming from behind the Iron Curtain of continuing extermination of the native populations in the Baltic States. It is this very news which is making the work and activity of the remnants who were able to escape even more important for the day when freedom is expected to return to the occupied territories.

(The Ensign, Ottawa, Canada, July 2, 1949).

H U M O U R

HIS OBSTACLE

— I thought you were going to marry Betty? — asked Bill inquiringly.

— I would, but one thing, — Jack returned, with deep sigh.

— Afraid to pop the question, — laughed Bill. — Remember the old saying, faint heart — and all the rest of it.

— I'm not afraid to pop the question, — Jack answered. — I'm afraid to question the pop.

Montreal Star (Canada)

Obstacle — kliūtis
inquiringly — tiriamai

sigh (sai) — atodūsis

pop the question — pirštis, prašyti (mergaitės rankos)

FORTUNE OF WAR

— Well, Sambo, — said an American judge, — so you and your wife have been fighting again. Liquor, I suppose?

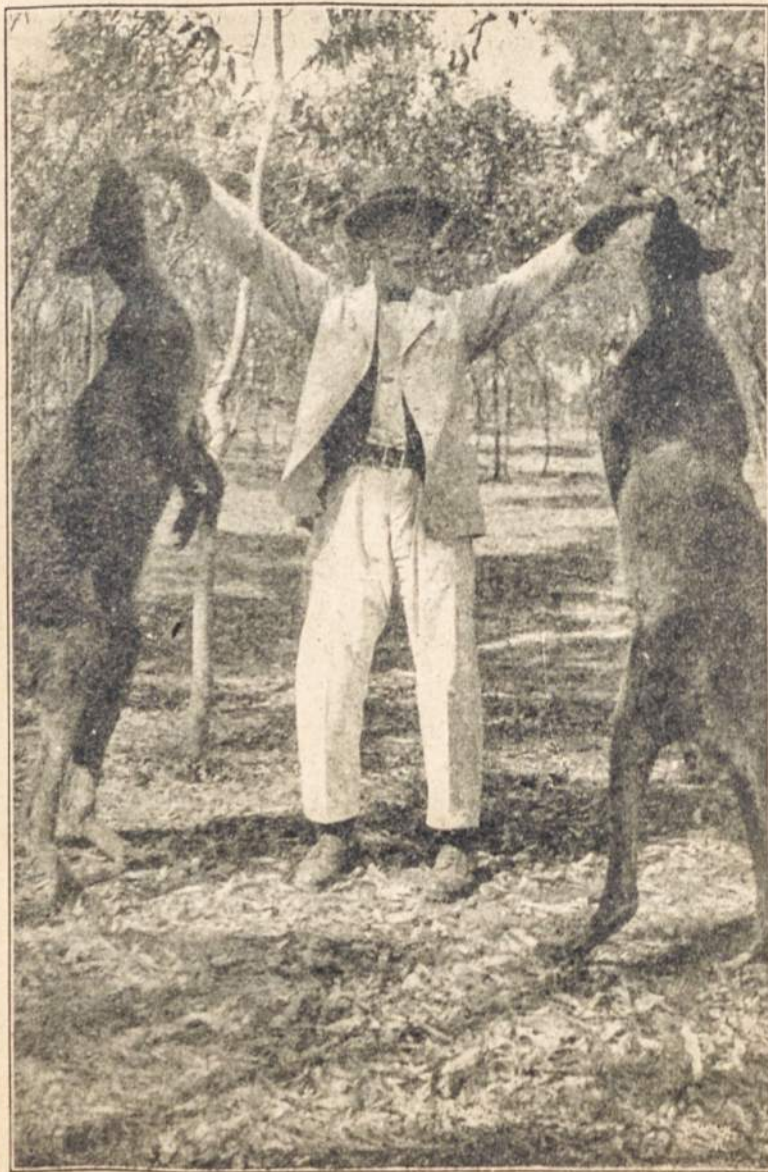
— No, sah, — said Sambo; — she licked me this time.

Montreal Star (Canada)

Fortune (fortšen) — likimas laimė

suppose — įsivaizdinti, manyti

lick — sumušti

Kengūros — tipiškai Australijos dykumų gyvuliai

HE DOES NOW

In the smoke-room of a club two business men just past middle age were criticising the young men of the town.

Said One:

— Look how reluctant the young men are to marry and settle down.

— That's so, — replied the other.

— They seem to fear marriage. Why, before I was married I didn't know the meaning of fear!

(Comrades, South Africa)

He does now — dabar žino
reluctant — nesirijętas
settle down — įsikurti (pastoviai)
to fear — bijotis

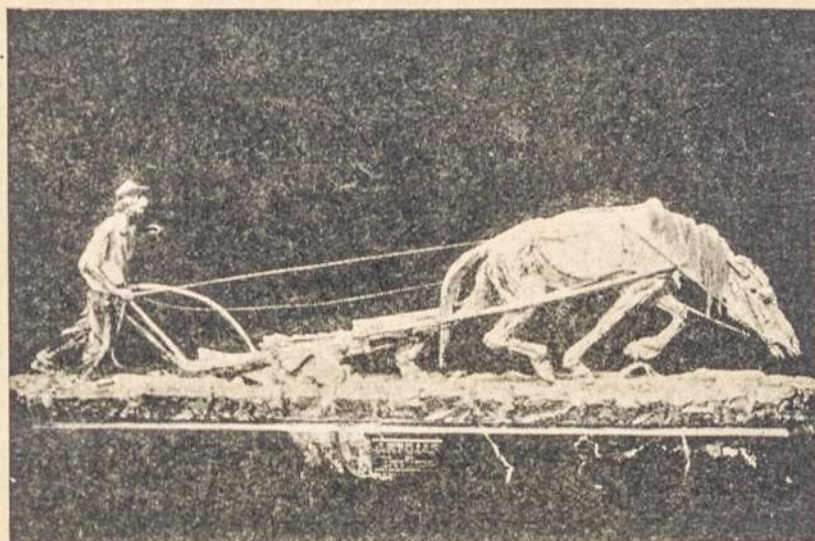
BIG U. S AIR, NAVAL PROGRAMME.

The chairman of the House Armed Services Committee (Mr. Carl Vinson) today introduced a £900,000,000 Navy shipbuilding programme.

This embraces the modernisation of 250 warships and the construction of 80 new ones, including a 60,000-ton supercarrier, seven snorkel submarines, 52 minesweeper and two rocket-launching cruisers.

The number of air groups will be extended beyond the present target of 84 groups to at least 100 groups within two years.

Mr. Vinson said it would take three and a half years to build the new carrier, but the rest of the programme would be completed in two years.

Rimša

Artojas

Gervazas Maukelė
SIMO .ARTIMAM .KAIMY-
NUI NEPATINKA KVAPAS
BLYNŲ..

Simas pasistatė namą.
Bet tokį mažytį, žemą,
Kad jame apsinakvojus,
Lauke styri visos kojos.
Kieme valgi jis gaminas,
O jo artimas kaimynas
Ant tvoros padžioves snapą,
Uosto jam neaiškų kvapą
Simas kepaši sau blynus.
Stebisi smalsus kaimynas:
— Kaip tas "bloody Balt" gyvena
Kokį valgi prasimano?
Kodėl jis nemėgsta "pub'o"?
Kodėl taip dėl peno dreba?
O ką bamba sau po nosim —
Niekados nesužinosi...

— Jo nedomina lenktynės,
Nei "two up", nei šiurpios žinios
Apie žmogžudysčių meną.
Jis ne taip, kaip aš, gyvena.
— Jis ne greit asimiliuosius.
Vien tik triusia išsijuosęs
Apie savo skurdžią būdą.
Nesuprantu aš jo būdo.
— Dar sunkiau yra suprasti,
Iš kur jis čia atsibastė.
Bendrą vaizdą tik gadina,—
Samprotauja sau kaimynas.
O tas "bloody Balt" po metų
Dailų namą pasistato.
Krūmus, piktžoles išroves,
Laisto sau smagiai daržoves.
O kaimyno daržo buše
Rudą žolę graužia triušiai.
Gal todėl jų šeimininkui
Blynų kvapas nepatinka...

Gervazas Maukelė
PRIE MARIŲ KRANTELIO

Prie marių krantelio,
Geelong'o miestely,
Statyčiau namuką
Iš fibros plokštelių.
Statyčiau namuką,
Kuklų, nediduką,
Viliočiau mergele
Nors ir be dantukų...
Neviliok, dypuke,
Vos tik atsiėręs.
Leisk man jaunai laukti
Turtingo biznieriaus.
Bepig tau biznieriaus
Glėbyje paskęsti.
Sunku man dypukui
Čia tautietę rasti.

SKAITYKITE AUSTRALIJOS LIETUVI

FAKTAI IR ANEKDOTAI

G. ŽEMKALNIS

Kunigo Butkaus žodžiai, išgirsti per radio Kalėdų rytą, buvo puikūs. Iš tikrųjų, džiaugdamiesi laisve turime neužmiršti, kad esame žūtbūtinę kovą kovojančios tautos vaikai. Šis Kalėdų pasveikinimas buvo šviesus pragiedrulys užsimiršimo prieblandoje. O, kad taip daugiau tokių pragiedrulių!

oOo

Ivykiai rieda į pakalnę: greitai. Su kiniečiais susikalbėti nevyksta. Londono laikraštis ragina ginti Europą ir apleisti Aziją. Girdi, dabartinė padėtis tiesiog nebeįmanoma: Amerika turi Korėjoje tris kartus daugiau kariuomenės negu Vokietijoje, Anglijos jėgos išsklaidytos po visas kolonijas, o Prancūzijos visos jėgos sukištos į Indokiniją. Pagal laikraštį, ginti viską yra nieko neginti; pagal Dypo samprotavimą, blakes reikia mušti ne tik lovoje, bet visame name.

Baltieji pionieriai Jungtinėse Valstybėse kovodami su indėnais sakė: "Yra tik vienas geras raudonodis — negyvas."

Kadangi rašau šiuos žodžius Kalėdų — Taikos Šventės — pirmąją dieną, mane turėtų graužti sąžinė. Bet kažkodėl taip nėra. Gal todėl, kad Pyplių kaime nėra taikos. Gal todėl, kad jeigu mes nenuodobsime raudonodžio, tai jis mus nudobs.

oOo

Kalbant apie savęs gynimą, prisimena vienas anekdotas.

Dar prieš šį karą balionu per Ramųjį Vandenyką skrido amerikietis, vokiečių, japonas, prancūzas ir anglas. Staiga kažkas sugedo ir balionas pradėjo leistis į vandenį. Buvo išmestas visas balionas, visi nereikalingi daiktai, rūbai, bet tas padėjo nusukti tik porą mylių. Reikia vienam iš įgulos šokti lauk. Nelaimingą burtą ištraukė japonas. "Tegyvuoja imperatorius" sušuko jis šokdamas. Už kiek laiko prireikė vėl traukti burtus. Šį sykį sušukęs "Heil Hitler" per bortą išlėkė vokiečių. Dar už pusvalandžio traukiant burtus priėjo amerikono eilė. Šis pakalbėjo truputį apie įvairias laisves, demokratiją, paspaudė anglui ir prancūzui rankas ir kramtydamas gumą iššoko lauk. Jau horizonte matėsi krantas, kai balionas vėl nusileidoprie pat vandens paviršiaus, kurį raižė ryklių nugaros. Teko dar kartą traukti burtus ir šį sykį eilė pasiaukoti priėjo anglui. "Tegyvuoja Britų imperija!" sušuko anglas ir išmetė prancūzą į vandenį rykliams.

oOo

Pradedant naujus metus gal reiktų pagalvoti apie senus dalykus: bendrą priešą galima tik bendrai nuveikti. Korėjoje prieš komunizmą kovoja amerikiečiai, anglai, australai, kanadiečiai, turkai ir kiti. Visame pasaulyje prieš komunizmą kovoja išblaškyti lietuviai, latviai, estai, lenkai, čekai, vengrai, ukrainiečiai... Mūsų yra tūkstančiai. Kažkada skaičiau šūkį: "Visos laisvę mylinčios tautos vienykitės bendrai kovai prieš bolševizmą!" Šūkis jau keletos metų senumo, bet visą laiką labai aktualus.

Mums, lietuviams, jį įvykdyti, bijau, būtų sunkoka. Kaip gi galima su kitais susikalbėti, jei savo tarpe nerandame bendros kalbos. Tam patvirtinti prisiminkime spudoje paskelbtą pasikalbėjimą su VLI-Ko pirmininku prel. Krupavičium arba ekvilibristinius numerius su Mažosios Lietuvos lietuviams.

oOo

Australijos Lietuvoje buvo rašyta apie lietuvišką gimnaziją Vokietijoje ir jos piniginius sunkumus. Buvo pasiūlymas, kad Australijos lietuviai išlaikytų savo aukomis bent vieną klasę. Į mėnesį tas kainuotų aukojantiems po penkis šilingus. Į savaitę 1/3, kas yra dviejų alaus stiklų kaina. Juokai. Nuo to atsakyti visada galima, tik reikia gerų norų.

Napaleonas yra pasakęs, kad armija žygiuoja pilvu. Tačiau, nors mes esame už savo tautos išlikimą kovojanti armija, bet jeigu pradėsime žygiuoti pilvu — pralaimėsime. Jeigu žygiuosime širdimi ir galva, paskutinis mūsų bus mūsų laimėtas.

Jeigu galvosime ne pilvu, bet lietuviška galva, gal sugebėsime išlaikyti dvi klases?

oOo

"Kas pakels arkliui uodegą, jeigu jis patsai nepasikels?" — toks yra posakis ir tokia pat yra teisybė. Yra kraštų, kurie save giria kiek tiktai galėdami, o iš svetimųjų burnos išlėkusį apie juos geresnį žvirblį tuoj padaro jaučiu. Ačiū kažkieno "savęs saugojimo" politikai mums teko, tiesa nenoromis, pamatyti gana daug pasaulio ir mes jau žinome keletą "gražiausiųjų" jo kraštų. Tačiau taip pat yra teisybė, kad ir pelėdai savas vaikas gražiausias. Iš to seka, kad pelėdžiukui jo motina yra gražiausia. Tą mums reikia visada prisiminti, taip pat, kaip ir D. Poškos parašytus žodžius, jog "nedera svetimijoje bažnyčioje žvakeles degioti..."

Kitus giriant arba vertinant visų pirma reikia juos suprasti kad neišeitų taip, kaip anam užsieniečiui moterų žurnalo korespondentui, rašiusiam reportažą iš rusų-japonų karo, kuris skambėjo maždaug šitaip: "Ties Mukdeniu maži, geltoni japonai su durtuvais ant šautuvų puolę kalvą šaukia 'Banzai', kas reiškia 'Dievas su mumis'. Ant kalvos yra pulkas kazokų, kurie sėdi ant savo juodų arklių, jų iki juostos ilgos barzdos plevėsuoja vėjuje, jie mosuoja kardais ir šaukia 'J.....', kas reiškia už carą ir tėvynę."

oOo

Man prisimena dar vienas atsitikimas.

Afrikos džiunglėse misionierius apkrikštijo visą negru kaimą. Tiktai vienas negras atsisakė krikštytis. "Nejaugi po mirties tu nenori eiti į rojų?" klausia jo misionierius. "Ten viskas taip gražu, yra daug ko valgyti ir gerti, nereikia dirbti, visą laiką galima gulėti palmių šešėlyje..." "Nėra rojaus" pertraukia negras. "Kaip tai nėra..." misionierius bando ginčytis. "Nėra rojaus, negras nenusileidžia, jeigu būtų toks puikus kraštas kaip rojus, tai jis jau senai būtų tapęs anglų kolonija".

MUSU MAZIESIEMS

Redaguoja Teta Rūta

Nemunas

Kiek tik akis užmato telkšo didžiuliai pelkynai. Žmogaus balsas nesudrumsčia jų ramybės, ir retas žvėris čia teuzklysta — per klampu jiems. Čia tikras paukščių rojus. Laukinės antys, tilvikai, pempės, baubliai, gervės — nė nesuskaičiuosi visų — ramiai per vaikus ir klykaudami šaudo padangėn. Tai Pinsko balos.

Ne visuomet jos tokios buvo. Seniai seniai, taip seniai, kad dar nė geografijos vadovėlių nebuvo, toje vietoje tyvuliavo didžiulis ežeras. Jo grynas vanduo sidabru žėrėjo prieš saulę, ir atrodė, kad jis toks ir pasiliks per amžius, nes kiek vandens saulė išgarindavo, tiek dugne pasislėpusios versmės vėl pripildavo. Taip ir būtų buvę iki šios dienos, jei ne Nemunas.

Tai buvo skaidri ir žingeidi versmelė Pinsko ežero dugne. Vieną dieną ji susirenka daugiau vandens ir smarkiai pūkstelėjus staiga iššoka į ežero paviršių.

— Dievuliau, kaip gražu! — sušunka ji. — Tai daug gražiau, negu ežero dugnas!

Ežeras supyksta. Jis subanguoja, suraibuliuoja ir šnypščia:

— Lįsk atgal! Ko tu čia mano lygų paviršių gadinai.

— Ir nemanau! — atšauna Nemunas, — man taip patinka saulė ir tie žali krantai.

— Tuč tuojau lįsk žemyn, — putoja ežeras, — o jei ne — bematant išvarau tave, ir galėsi žinotis pats vienas.

— Kad tu toks pikčiurna, tai aš ir nenoriu pas tave būti — pasiieškosiu malonesnės draugystės, — atsako Nemunas ir ima plaukti į krantą.

— Kvaily, tu nė kelių žingsnių nenuplauksi, o jau saulė bus tave išdeginus! — sušunka jam Pinksas, bet Nemunas jo visai neklauso. Priplaukęs krantą jis pasiieško žemiausios vietos ir ima graužtis tolyn. Tai nėra jau taip sunku, tik reikia saugoti, kad visas jo versmės vanduo plauktų su juo — nė vieno lašo tam pikčiurnai Pinskui.

Nemunas plaukia plačiomis gėlėtomis pievomis, kartais pasislėpdamas juodolksnių pavėsyje, ir džiaugiasi, kad ištrūko iš Pinsko valdžios.

— Vis dėlto visai kas kita būti pačiam sau ponu ir keliauti kur širdis traukia, — galvoja jis, lėtai ir rūpestingai tiesdamas sau kelią. Staiga — kas čia?! Tarytum vandens padaugėjo? Ir jis išgirsta tylų snabždesį:

— Priimk ir mus, Nemune. Mes esam maži šaltinėliai iš Pinsko dugno. Mes girdėjom jūsų ginčą ir taipgi mums panoru plaukti su tavim...

— Puiku, — atsako Nemunas, — kuo daugiau, tuo geriau.

Maži šaltiniukai pievose, iš paukščių sužinoję, kad čia pat teka upė, skuba prisijungti, norėdami pamatyti daugiau pasaulio, ir taip Nemunas vis didėja ir stiprėja. Jis plaukia per miškus ir po tankio-

mis medžių šakomis visai nebijo karštųjų saulės spindulių

Bet senis Pinksas neturi kur pasislėpti nuo saulės. Ir jis greitai pajunta, ką tai reiškia netekti savo darbščiausios versmės. Jis ima sekti. Tuo tarpu, kai Nemunas vis linksmiau ir garsiau čiurlena, Pinksas ima trauktis, mažėti, o jo pakraščiuose atsiranda balos.

— Žvirbliuk! — šūktelia staiga Nemunas pro ša-
lį skrendančiam paukšteliiui, — nuskrisk, drauguži, pažiūrėk, kas ten šiaurėj nuo mūsų, aš tarytum girdžiu upelės dainą.

Žvirblis greitai grįžta atgal ir praneša:

— Į pietus teka upė. Jei tu sustotum ir palauktum, ji atbėgtų tiesiai į čia.

— Sustoti reikėtų numirti. Ne, žvirbliuk, Nemunas, kartą pradėjęs judėti, nesustos. Skrisk pas tą upę ir pasakyk jai — tegu pasuka kiek į rytus, mes netrukus susitiksime.

Nekantriai tiesia sau kelią Nemunas, skuba, nori nepažįstamą pamatyti. Visai jis ją įsivaizduoja, bet tai, ką jis pamato, prašoka visus jo lūkesčius. Linksmi pasišokinėdama, baltais pūslais lyg nuotakas kraiste apsisiautusi, atbėga upė.

— Kuo tu vardu, gražuole, ir iš kur ateini? — jau iš tolo klausia Nemunas

— Mano lopšį apsupa balti beržų kamienai. Pavasarį iš jų teka saldi sula, ir vėjas šukuoja jų žalvas kasas. Aš vadinuos Beržūna, — kukliai atsako upė.

Nemunas išskečia savo rankas, ir vakaro saulės spinduliuos nuraudusi Beržūna puola jam į glėbį. Nemunas švenčia vestuves. Jie tokie laimingi ir taip daug turi viens kitam papasakoti, kad praeina gera valanda, kol jie pastebi, kad kažkas nori su jais kalbėtis. Ant kranto tupi baltas paukštis ir kranksi:

(Tąsa sekanciam AL numeryje)

Š E R A D A

Senas miestas aš esu
Su pilies griuvėsiais,
Jei prisimeni tėvynę
Gal mane atspėsi.

Jei nubrauksi pirmą raidę
Kitą įrašysi,
Visų savo draugų amžių
Tikrai pasakysi.

Gale dėsi vieną raidę
Ir pakeisi kirtį,
Kai mūšiuose dalyvauja
Tenka tai patirti.

Pirmą raidę jei nubrauksi
Kitą gale dėsi
Ką iš ryto visi daro
Tuč tuojau atspėsi.

Dédé C.

Atsakymus siųsti Tetai Rūtai. AUSTRALIJOS LIETUVIO adresu.

Naujienos

ATSTOVŲ SUVAŽIAVIMAS.

Pirmas Australijos Lietuvių Bendruomenės atstovų suvažiavimas įvyko 1950 m. gruodžio 29 ir 30 d. d. Sidnėjuje; dalyvavo 40 atstovų iš visų skyrių. Buvo laukiama, kad suvažiavimas baigs visus nesusipratimus ir padės tvirtus pagrindus ateities darbui.

Suvažiavimą atidarė Laik. Organizacinio Komiteto pirm. A. Baužė, pasveikindamas atstovus ir palinkėdamas sėkmingo darbo. Po to sugiedotas Tautos Himnas.

Nenorėdami varginti skaitytojus atpasakojimu ilgų daugeliu atvejų nereikšmingų ginčų, patiksime tik svarbesnius suvažiavimo faktus bei nutarimus.

Iš Revizijos Komisijos akto matyti, kad ALD iki 1950 m. rugpjūčio 8 d. turėjo pajamų £298. 3. 4, o išlaidų £26. 0. 2. Tuo būdu kasoje yra £272. 3. 2. Ši suma susideda iš tokių pozicijų:

- a) pajamos, priklausancios L. O. Komitetui £ 57. 5. 2
- b) aukos namų fondui £ 44.10.0
- c) aukos Raud. Kryž. £ 2.15.0
- d) aukos ligoniams Vokietijoje £ 15. 5.0
- e) aukos Tautos Fond. £178. 8. 2

Pajamų ir išlaidų po 1950 m. rugpjūčio 8 d. Rev. Komisija negalėjusi patikrinti, nes nebuvo duodami jai dokumentai.

P pinigai laikomi banke.

Susirinkimas svarstė **Mūsų Pastogės** priklausomybės klausimą. Imigracijos D-to leidimas duotas p. A. Baužei kaip Lietuvių Draugijo pirmininkui, tuo būdu **Mūsų Pastogė** turėtų būti Draugijos, tačiau p. Baužė pareiškė, kad jis laikas MP jo asmeniškai nuosavybe. Susitarimo nepasiekta. P-nas Baužė reikalauja kompensacijos už jo įdėtą darbą. tada jis galėsias perduoti MP Bendruomenei. Klausimas liko neišspręstas.

Suvažiavimas priėmė Australijos Lietuvių Bendruomenės statutą ir pagal jį išrinko vykdomuosius organus. Be to, suvažiavimas nustatė vieniems metams Krašto Valdybos bustinę Sidnėjuje, po to ji gali būti perkelta į kitą vietą. Solidarumo mokestis nustatyta 1 šil. mėnesiui. Sekan-

čiais metais atstovų suvažiavimas įvyks Melbourne.

Į Krašto Valdybą išrinkti ir pareigomis pasiskirstė šie asmenys: J. Vaičaitis — pirmininkas, Kun. P. Butkus — vice-pirmininkas, A. Ustjanauskas — sekretorius, M. Bogužas — išdininkas, A. Mauragis — meno ir kultūros reikalų vadovas.

Į Garbės Teismą išrinkti: Prof. Raulinaitis, Valys, Balčiūnas, Gylys ir Kaunas. Kontrolės Komisijon: Baltramiejūnas, Miniotas ir Narbutas.

Krašto Tarybos prezidiumo pirmininku išrinktas J. Kalvaitis, vice-pirmininkais Silv. Balčiūnas ir A. Ustjanauskas.

Suvažiavimas nutarė pasveikinti VLIKą, Lietuvos diplomatus, Lietuvos vyskupus tremtyje ir Diepholzo lietuvių gimnaziją.

Be to suvažiavimas nutarė 25% savo pajamų skirti Kultūros Fondui; be to, suvažiavimas išrinko p. A. Baužę ALB garbės nariu. Suvažiavimas taip pat priėmė rezoliuciją dėl valdžios reikalavimos pausdinti ketvirtadalį laik raščio anglų kalba.

Pažymėtina, kad suvažiavimas posėdžiavo per 2 dienas 20 valandų 30 minučių, tačiau per daug laiko praleista išsiaiškinimams, kas visai ir suprantama, nes per daug buvo susirinkę ginčytinų klausimų. Tikimės, kad naujoji Krašto Valdyba pateisins Bendruomenės viltis ir lūkesčius. Sekmės!

OFICIALUS MUSU SPAUSTUVĖS ATIDARYMAS.

Sausio 6 d. įvyko oficialus mūsų spaustuvės atidarymas dalyvaujant visuomenės atstovams ir bendradarbiams.

Atidarymo programoj dalyvavo Kun. Dr. P. Jatulis, ALB Adelaidės Apyl. Valdybos atstovas J. Mockūnas, dail. A. Rūkštelė, LSS atstovas Vyt. Neverauskas, Lietuvių choro vadovas muz. V. Šimkus, LKF atstovas smuik. Pr. Matiukas, iš Woomeeros L. Jaronis, o taip pat **Australijos Lietuvių** bendradarbiai: J. Vizbaras, J. Šabaniauskas, S. Povilaitis, Aleksas Alkevičius, L. Šlaustas, J.

Vebrys, L. Stonikas, K. Kuniutis ir kiti.

Atidarymo žodyje AL redaktorius J. Glušauskas padėkojo visiems tautiečiams, parėmusiems spaustuvės įkūrimą, o taip pat visiems bendradarbiams, dalyvaujantiems ir nedalyvaujantiems, kurių darbo dalis taip pat įdėta į mašinų ratus.

Spaustuvės "Krikšto Tėvu" išrinktas C. Petrikas, kuris perkirpdamas tautinių spalvų juostelę, paleido mašiną į darbą ir palinkėjospaustuvei tapti lietuviškos kultūros židiniu Australijoje, o atsistačius Nepriklausomai Lietuvai pargabenti mašinas Tėvynėn kaip įrodymą mūsų pastangų išlaikyti mumys lietuviybę, ir patalpinti tautos kultūros muziejuje...

KAIP KAS REAGAVO

Nors joks stebuklas išleisti laikraštį, spausdintą spaustuvėje, tačiau gavę pirmąjį AL numerį, išleistą jau iš nuosavos spaustuvės, suorganizuotos su tautiečių parama, mūsų skaitytojai sutiko su pasigėrėjimu ir šypsena. Negana to. Paskolos davėjai, įvertindami mūsų pastangas ir pasižadėjimų ištesėjimą, pradėjo paskolą perversi į negrąžintiną paramą.

Dr. Didžys (Melbourne) rašo: "... Tuo pačiu prašau skaityti mano paskolą už spaustuvės įrengimą a u k a ir išbraukti mane iš jūsų skolintojų sarašo."

Pr. Valonis (Baringhup, Vic.) rašo: "... Todėl mano duotoji paskola spaustuvei tebūnie negrąžinama auka už jūsų dideles pastangas lietuviybės išlaikymo darbe."

V. Kalesnykas (Sydney) rašo: "...Aš daviau paskolą tik iki to laiko, kol pradės veikti spaustuvė. Dabar mano paskolintuosius £5 prašau nurašyti į negrąžinamą auką, nes jūsų atliktas darbas yra daugiau vertas, negu mano penki svarai."

Mums labai malonu, kad tautiečiai taip gražiai vertina mūsų pastangas. Visi šiuo būdu suaukoti pinigai eis spaustuvės tolimesniems įrengimams, kurių mums dar labai reikalinga. Visiems nuo širdus ačiū!

AL Leidykla

1951 m. sausio 15 d.

— 13 —

AUSTRALIJOS LIETUVIŠ

DP IMIGRANTAI KOVOJA UŽ SAVO TEISES.

Finsbury stovykloje (prie Adelaidės) gyveną DP imigrantai pareiškė griežtą protestą valdžios organams, kurie davė parėdymą visiems DP imigrantams apleisti stovyklą ir persikelti kitur, nes jų stovykla, kaip geresnė, turi būti perduota angų imigrantams.

Bendrame susirinkime buvo pareikšta, kad "mes nesame čigonai, kurie keliauja iš stovyklos į stovyklą". Vieningai nutarta iš stovyklos nesikelti, nors būtų nau dojama ir jėga. Susirinkimas buvo baigtas tautiniu himnu.

Reikalas atsidūrė pas Imigracijos ministerį, kuris nusprendė DP imigrantus palikti stovykloje, kol bus paruoštos jiems kitos tinkamos patalpos. Toks ministerio sprendimas sutiktas su dideliu pasitenkinimu.

U Ž S I E N I S**JAV PASIULYMAS DEL KORĖJOS.**

JAV atstovas Jungtinėse Tautose nurodė, kad JAV, palaikysiančios tokį planą Korėjos konfliktui išspręsti:

— pripažinti, kad Kom. Kinija paniekino Jungtines Tautas ir įvykdė agresiją prieš Korėją;

— pakartotinai patvirtinti JT siekimus Korėjoje, reikalauti Kinijos pasitraukimo iš Korėjos, kvies ti visus JT narius susilaikyti nuo tiekimo pagalbos komunistams;

— kviesti visus JT narius aktingai remti karinę akciją Korėjoje priklausomai nuo tautos pajėgumo;

— neseniai sudarytas Kolektyvinių Priemonių Komitetas turi aktingai pradėti savo darbą, ieškodamas priemonių sutikti besiplečiančią agresiją ir išvengti tolimesnių agresijos aktų.

PREZ. TRUMANAS PASMERKĖ RUSŲ IMPERIALIZMĄ.

Sausio 8 d. Prez. Trumanas padarė jungtiniame Kongreso ir Senato posėdyje svarbų pranešimą, kuriame visiškai atvirai apkaltino kom. Rusiją siekiant užvaldyti visą pasaulį.

Dar niekada atsakingas JAV pareigūnas nėra taip atvirai ir aiškiai kalbėjęs prieš Rusijos imperializmą, kaip šį kartą.

"Carų imperializmą pakeitė dar agresingesnis, žiauresnis ir su didesne pretenzija Sovietų Rusijos vadų imperializmas", pareiškė Prezidentas.

"Dviem keliais Sov. Rusija siekia savo agresingų tikslų: stengdamasi išsprogdinti tautas iš vidaus savo ardomąja veikla ir atvirai užpildama silpnesnes tautas. Toliau Prezidentas pažymėjo, kad grėsiantį pavojų sutikti reikalinga mobilizuoti visą ūkio ir karo produkciją ir žmonių jėgas.

Karo produkcijos srityje, be kitako, numatoma per metus pagaminti 50.000 modernių lėktuvų ir 35.000 tankų.

Prezidentas toliau pažymėjo, kad JAV padės visoms laisvė mylinčioms tautoms ūkiškai ir kariškai ir kvietė visas tautas organi zuotai sutikti artėjančią agresiją.

KARAS KORĖJOJE.

Nuo pat naujųjų metų Kinijos ir S. Korėjos armijos vykdė masinį puolimą prieš JT armiją Korėjoje. Jau užimta Pietų Korėjos sostinė Seoul ir prasiveržta toli į pietus. Tik apie 80 mylių tebėra iki buvusios JT kariuomenės tvirtovės Taegu.

Prie Wŏnju JT kariuomenė parodė labai stiprų pasipriešinimą, nes kom. armijos norinčios atkirsti kelią, kuriuo nuo Seoul traukiasi JAV 8-oji armija.

JT aviacija dalyvauja labai aktingai kovose, kasdien sunaikindama tūkstančius priešo karių ir trukdydama tiekimą.

Australijos bataliono nuostoliai nuo žygio pradžios iki sausio 8 d. yra 38 žuvę, 108 sužeisti mūšiuose ir 13 sužeista atsitiktinai; susirgo 214; nė vienas nepateko į nelaisvę.

JAV nuostoliai iki sausio 5 d. yra 6247 užmušti ir 36.466 sužeisti ar dingę be žinios.

SIULO APVALIOJO STALO KONFERENCIJA

Britų Imperijos ministerių pirmininkų konferencija Londone pasiūlė sušaukti Britanijos, JAV, Rusijos ir Kom. Kinijos "apvaliojo stalo" konferenciją ir taikingai likviduoti Korėjos karą.

Britanija siūlo:

— pripažinti Kom. Kiniją ir priimti ją į JT narius;

— atitraukti svetimas kariuomenes iš Korėjos;

— praveisti visoje Korėjoje laisvus rinkimus (koku būdu tai būtų galima padaryti — neaišku.R.)

Australijos min. pirm. Mr. Menzies, o taip N. Zelandijos, Pietų Afrikos ir Kanados min. pirmininkai pasisakė prieš tokį projektą, nurodydami kad parodytas nuolaidumas iššauktų tik dar didesnius apetitus, o taikos visvien nebūtų. Išmintingi žodžiai.

J. A. V-bėse toks Britų Imperijos tūpčiojimas padarė blogą įspūdį, nes JAV pasiryžusios eiti tvirtu keliu ir jokių nuolaidų komunistams daugiau nedaryti.

DIDELĖ ORO IR JURŲ LAIVYNŲ PROGRAMA.

Oro ir jūrų laivynų programai įvykdyti skiriama 2 milijardai dolerių. Numatoma modernizuoti 250 karo laivų, pastatyti vieną superlėktuvnešį 60.000 tonų ir pastatyti 61 kitokį karo laivą.

Oro laivyno grupių skaičius numatoma padidinti iš 84 iki mažiau siai 100.

BRITŲ IMPERIJOS MINISTERIŲ PIRMININKŲ KONFERENCIJA.

Britų imperijos ministerių pirmininkų konferencija Londone prasidėjo sausio 4 dieną. Dalyvauja visų dominijų min. pirmininkai

Konferencija vyksta slaptai, tačiau nurodoma, kad būsią svarstomi klausimai, liečią Azijos ir tolimųjų rytų problemas, taikos sutartį su Japonija bei Vokietija ir gynybos organizaciją Atlanto pakto ribose.

Gynybos klausimai, kurie turi paliesti visas dominijas, bus bene patys svarbiausieji.

PAPILDOMA JAV KARIUOMENĖ Į EUROPA.

JAV numato laike dviejų mėnesių pasiūsti į Europą papildomai 6 divizijas savo kariuomenės sustiprinti ten jau esančius kariuomenės dalinius. Jei bus reikalinga, gen. Eisenhoveriui pareikalavus, kariuomenės galės būti pasiūsta ir daugiau.

— JAV žemės ūkio departamentas panaikino visus apribojimus dėl kukurūzų ir kviečių sėjos 1951 metais, nes to reikalauja gynybos planas.

BAIGĖS MINISTERIŲ PIRMI NINKŲ KONFERENCIJA

Britų Imperijos ministerių pirmininkų konferencija baigė. Konferencija išleido bendrą deklaraciją, kuria kviečiama Sov. Rusija ir Kom. Kinija kartu su kitomis suinteresuotomis valstybėmis ieškoti būdų išspręsti visas ginčytinas problemas bendroje konferencijoje. Be to, ministrai pirminkai pasisakė už skubų pasirašymą taikos sutarčių su Vokietija ir Japonija.

Apskritai, deklaracija, kaip pažymi "Daily Express", yra masė žodžių, bet nieko konkretaus.

JAV-bėse deklaracija sutikta skeptiškai, nes nemanoma, kad Sov. Rusijos ir Kinijos vadai norėtų taikos. JAV nemano eiti į jokių kompromisus bei derybas, kol karas Korėjoje nesustabdytas

EUROPA TURI IR PATI GINTIS.

Vyriausias Vakarų Europos kariuomenės vadas, gen. Eisenhoweris, kuris jau atvyko į Paryžių, pareiškė, kad pirmon eilėn pačios Europos tautos turinčios keturispenkis kartus padidinti savo kariuomenes ir ginklavimąsi jeigu nori apsiginti nuo grėsiančio komunizmo pavojaus. Eisenhoweris toliau pareiškė, kad niekas iš šalies negalės Europos apginti, jei ji pati nesigins, o į visą reikalą žiūrės pro pirštus.

Ziniomis iš Londono, feldmaršalas Lordas Montgomery sutiko būti Eisenhowerio pavaduotoju.

PUOLAMAS PREZ. TRUMANAS.

Respublikonų vadas senatorius Taft smarkiai užsipulė Prezidentą Trumaną dėl Korėjos karo ir numatomo kariuomenės siuntimo į Europą prieš Sov. Rusijos agresiją.

Taft pareiškė, kad Prez. Trumanas peržengė konstitucinius nuostatus siųsdamas Amerikos kariuomenę į Korėją. Jis pareiškė "Prezidentas neturi galios kovoti Europoje, bendrai su Atlanto pakto tautomis prieš Sov. Rusiją."

"Jis įtraukė mus į karą Korėjoje neturėdamas tam teisės. Jis, matoma, nori vesti tokią pat politiką Europoje."

Jo nuomone, Prez. Trumanas, prieš siųsdamas kariuomenę, turi gauti Kongreso aprobavimą.

Netenka nė kalbėti, kad senatoriaus Tafto kalba maloniai nuteikė Kremliaus valdovus: juo daugiau padėjėjų, juo komunizmo laimėjimas arčiau, o tada ir ponui Taftui bus surasta tinkama šaka.

EVAKUOJAMAS SINGAPURAS

Singapuras pastoviai evakuojamas. Evakuacija ypač paspartėjo, kai JAV nutarė blokuoti prekybą su Kom. Kinija

Singapuras turi apie 1 mil. gyventojų, iš kurių 78% kiniečių, 8% malajiečių, 4% indų ir 10% europiečių. Šie europiečiai, daugiausia biznieriiai, valdininkai bei jų šeimos, dabar evakuojama, nes įvykiai Azijoje sudaro pavojų Singapūriui. Partizaninis judėjimas prieš europiečius toks stiprus, kad per vieną mėnesį buvo nužudyti 17 europiečių.

Singapuras yra anglų dominija, tačiau priklauso Malajams.

PRANCUZAI LAIMI INDO-KINIJOJE.

Prancūzų armija Indokinijoje kovoje su Vietminh komunistais pasiekė kai kurių laimėjimų. Vienoje vietoje jie atmušė stiprius priešo dalinius nuo Tieny. Kitose vietose prancūzų kariuomenės daliniai taip pat pasistūmėjo priekin. Sausio 7 d. prancūzai atsiėmė karinį postą Tanmai, 10 kilometrų į šiaurę nuo Hanoi.

TRUMPOS ŽINIOS

JAV ir Portugalija pasirašė tarpusavio gynybos sutartį, tokią pat, kaip JAV yra pasirašiusios su kitomis Atlanto pakto valstybėmis

JAV tuo būdu įgyja svarbų strateginį punktą, ypač tam atvejui, jeigu Prancūzija patektų į komunistų rankas.

JAV Senatas vėl paskyrė 20 milijardų dolerių gynybos reikalams. Įskaitant ir anksčiau paskirtas sumas, bendra suma 1950/1951 metų gynybos reikalams siekia apie 40 milijardų dolerių.

Graikų policija areštavo 60 komunistų, kaltindama juos partizanų organizavimu ir vykdant sabotažo veiksmus.

Rumunijoje įvestas privers-

tinus laikraščių skaitymas. Fabrikuose ir įstaigose visi darbininkai ir tarnautojai privalo klausyti komunistiškų laikraščių skaitymo, negaudami už tą laiką jokio atlyginimo.

JAV naujai išrinktasis Senatas ir Kongresas susirinko pirmo posėdžio sausio 4 d. Jautėsi nervinga ir įtempta atmosfera.

JAV admiralas H. B. Jarett pareiškė, kad jeigu Kinijos komunistai bandytų keltis į Formozą, tai JAV laivynas "tuoj pat imtųsi akcijos".

JAV numato pradėti paramos tiekimą Kinijos partizanams kurių skaičius Kinijoje nuolat didėja ir sudaro grėsmę komunistų režimui.

Prez. Trumanas, laike jo kalbos Kongrese sausio 8 d. buvo apstatytas labai stipriomis sargybomis. Bijotasi atentato.

Komunistai Europoje pradėjo labai stiprią kampaniją prieš gen. D. Eisenhowerį, kuris atvyko Europon perimti Atlanto Pakto tautų kariuomenės vadovybę.

Pravda rašo, kad Ispanijoje JA Valstybių karininkai įkūrė tikrą generalinį štabą. Maskvos radio tvirtina, esą Ispanija yra visiškai JAV ūkiškoji ir kariškoji priklausomybė.

Atominių bombų kiekiai, kuriuos turi Rusija ir JAV, nėra žinomi, tačiau kaip spėja United Press, Rusija galinti turėti 24-30 bombų ir pagaminanti po 2 kas mėnuo. JAV, kaip spėjama, turinčios tarp 350 - 1000 bombų ir jų gamyba yra masinė.

Lyginant su gyventojų skaičium, Australijos kariuomenės kiekis Korėjoje yra pats didžiausias. JAV, kurių gyventojų skaičius 20 kartų didesnis negu Australijos, turi 10 kartų daugiau kariuomenės, negu Australija.

Britanija, Prancūzija, Kanada ir kt. turi visai nežymius kiekius, tik Turkija proporcingai atsiuntė daugiau, negu Australija.

Jūrų laivynas čia neįskaitomas.

Tik 50 europiečių imigrantų deportuota iš Australijos į Europą nuo pradžios imigracijos pagal IRO schemą iki šiol, — pareiškė Imigracijos ministeris Mr. Holt. Deportuota daugiausia dėl nevykdymo darbo sutarties. Ministeris pažymėjo, kad tai be galo mažas procentas.

1951 m. sausio 15 d.

— 15 —

AUSTRALIJOS LIETUVIS

— JAV, Britanija ir Prancūzija susitarė reguliuoti karo reikalingam reikalingų medžiagų paskirstymą

— Macquarie saloje, kur įrengta meteorologijos stotis, tarnautojų tarpe yra ir lietuviai gydytojas Kostas Kalnėnas. Kaip praneša australų spauda, gyd. Kalnėnas padarė sėkmingą aštraus apendicito operaciją vienam iš meteorologijos tarnybos narių. Spauda pabrėžia, kad dr. Kalnėnas atvyko į Australiją 1949 metais iš Lietuvos.

— JAV atsakingi asmens pareiškė, jog visų bendras įsitikinimas, kad trečias pasaulinis karas neišvengiamai prasidės šiais metais, yra nepagrįstas. Esą, JAV karo produkcija ir strateginiai planai negrindžiami šia prielaida.

Esą, karui reikėtų apie 150 milijardų dolerių ir mobilizuoti apie 15 milijonų vyrų kariuomenės.

Tačiau, kaip pabrėžiama, niekas nežinąs Maskvos karo planų ir dėl to reikalinga būti pasiruošusiems.

— Prez. Trumanas viešoj kalboj pareiškė, kad ateinančių poros metų laikarpy bus reikalinga gynybos reikalams skirti 140 milijardų dolerių, dėl ko turės būti smarkiai pakelti mokesčiai.

Pulk. **JUOZAS MUSTEIKIS** iš Cleveland, USA, paieško Australijoje gyv. **KAZIO KERAIČIO** su žmona Viktorija ir sūn. Rimu. Atsiliepti J. Riaubai, 13 Carlton Cresc. Cheltenham/Gdns, Adelaide, S. A.

LIETUVIŲ MAUDYMOŠI VIETA ADELAIDĖS PAPLŪDIMYJE.

Adelaidės ir apylinkių lietuviai maudosi tik Henley Beach. Iš miesto važiuojama Henley Beach tramvajum, kuris išeina nuo King William ir Currie gatvių kampo. Traukiniu važiuoti iki Henley Beach stoties. Motociklistai seka tramvajaus liniją. Atėjus į pajūrį sukti kairėn prie maudyamosi baseino.

Visi atsivežėm po gabaliuką Lietuvos savo širdyse. Atneškime į Adelaidės paplūdimį gabaliuką lietuviškos Palangos.

VYTIES Sporto Klubo Iškylavimo Komitetas

P R A N E Š I M A S MELBOURNO LIETUVIAMS

Vasario 16-oji ruošiamas iškilmingai paminėti Cathedral Hall salėje, Brunswick St., Fitzroy.

Programoje numatoma: 1) Iškilmingas posėdis, 2) adv. Silvestro Balčiūno paskaita.

Meninėje dalyje: 1) Savo programą išpildo — a) mišrus choras b) Tautinių šokių grupė, c) Klarinetas — Valius Aleksas, d) Deklamacijos p. p. Julija Švabaitė V. Zdanavičius ir A. Vaičaitis, e) "Sekmadienio Vainikas" — vaizdelis iš Lietuvos gyvenimo.

Pradžią 8 val. vakaro.

Minėjimo proga bus renkamos aukos Tautos Fondui.

Melbourno ir apylinkės lietuviai kviečiami gausiai atsilankyti į mūsų Tautos Prisikėlimo šventės minėjimą.

A. L. B. Melbourno Apylinkės
VALDYBA

LIETUVIŲ ARCHYVAS

Lietuvos Istorijos Metraštis

BOLŠEVIZMO, NACIONAL-SOCIALIZMO, TREMTIES METAI

Redaguoja Jonas Leonas

Lietuvos Istorijos Metraštis spausdinamas Dirvos savaitrašty U. S. A.

Kaina: 3 mėn. 14 šil. 6 mėn. 28 šil. metams £ 2.16. 0. Užsakyti galima per Dirvos atstovą Australijoje šiuo adresu:

Povilas Lukošius, Box 1665M, G. P. O. ADELAIDE, S. A.

Sausis yra skelbiamas talkos mėnesiu. Ieškau talkininkų kiekvienai vietai, kur yra bent keletas lietuvių. Talkininkams yra numatoma skirti dovanas. Ieškau naujų laikų knygnešių, kurie eity ne pro žandarus, bet eity į namus kurie užmiršo, kad be lietuviško žodžio, be savosios spaudos jie nelaiku mirs ir savajai idėjai ir Lietuvai.

Talkininkus prašau atsiliepti nurodytu adresu. Smulkesnes informacijas suteiksiu raštu.

PARDUODAMA: vok. Hohner akordeonas, naujas, modelis M III, 120 bosų, 9 registrai, £85. Foto aparatas Retina 2 naujas, £45. Kreiptis: 72a, Findon Rd. Woodville, S. A.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS jau gautas visiems prenumeratoriams ir pradėtas išsiuntinėti pagal paskutinius turimus adresus.

Tie prenumeratoriai, kurie dar neprimokėjo po £ 1, prašomi primokėti iki vasario 1 d. Po šios datos jiems skirtas LKV bus perleistas kitiems asmenims.

Lietuvių Kalbos Vadovo kaina neprenumeratoriams yra £2. 5. 0 ir 2 šil. pašto išlaidų, taigi, viso £ 2. 7. 0.

Užsakymus siųsti AUSTRALIJOS LIETUVIO Leidyklai,

A I D A I SKIRIA LITERATūros PREMIJĄ

Aidai, leidžiamas TT Pranciškonų, pamečiui skirs po vieną 500 dolerių premiją už premijos komisijos geriausiu pripažintą grožinės literatūros ir mokslo veikalą. Šiuo skelbiamos jos taisyklės pirmiesiems metams:

1. 1951 metais pirmą kartą premija bus skiriama už grožinę literatūrą: poeziją, noveles, apysakas, romaną ar dramą.

2. Už premijos komisijos geriausiu pripažintą veikalą skiriama premija nebus skaldoma tarp atskirų autorių.

3. Premijos komisija vertins 1950—1951 m. pasirodžiusius viešumon grožinės literatūros kūrinius ir tais metais parašytus bet dėl da bartinių sąlygų negalėjusius būti išspausdintais kūrinius tų autorių, kurie juos prisiųs komisijai.

4. Eilėraščių rinkinys, skiriamas premijai, turi sudaryti nemažiau 32-48 puslapių knygą, jeigu ji būtų išspausdinta. Novelių ir apysakų rinkinys turi būti nemažiau kaip 100 puslapių dydžio spausdintos knygos.

5. Paskutinė data kūriniams įteikti 1951 metų gruodžio 1 d. Siųsti šiuo adresu: Ant. Vaičiulaitis, 2087 No. Main Ave. Scranton 8 Pa. USA

6. Premijuotą kūrinių, jei jis būtų parinktas iš viešumon dar nepasirodžiusių veikalų, autorius sutinka dalinai ar ištiesai spausdinti per Aidus.

7. Premijos sprendėjų komisiją sudaro: Bern. Brazdžionis, J. Girnius, V. Maciūnas, Pr. Naujokaitis, A. Nyka-Niliūnas, Ant. Vaičiulaitis ir leidėjų atstovas T. Dr. L. Andriekus, O. F. M.

MUSŲ RĖMĖJAI

Paramos atsiuntė šie tautiečiai

A. Muncėlis	2/0
Simas Jokūbaitis	2/0
Juozas Dočkus	5/0
Jurgis Vasiliruskas (1as.)	2/0
P. Tamašauskas	2/0
A. Meliauskas	2/0
Balys Kasparas	4/0
Aldona Bacevičiūtė	2/0
A. Milvydas	2/0
P. Bienkevičius	2/0
Jonas Savickas	13/0
J. Podzius	12/0
Juozas Uknevičius	2/0
Ant. Urbonas	6/12/0
Pr. Valonis	1/0/0
P. Kazlauskas	2/0
J. Varškys	2/4/0
A. Kalpokas	2/0
Vyt. Paškauskas	2/0
K. Cieminis	2/0
A. Bladzevičius	2/0
K. Tymukas	2/0
Dita	2/0
Ignas Budrys	12/0
J. Bungarda	2/0
Lietuviai iš Launceston, Tas. per Antaną Bačiulį	14/0
M. Vilkelis	2/0
V. Augūnas	2/0
E. Martinavičius	2/0
Alb. Arminas	2/0
St. Norvilaitis	4/0
E. Valaitis	2/0
Step. Dabkus	2/0
P. Balčaitis	2/0
Kaz. Jurgaitis	2/0
V. Firinauskas	2/0
D. Matulaitytė	4/0
Vladas Kralikas	6/0
E. Duchauskas	3/0
Vyt. Palavikas	2/0
Juozas Beinoravičius	2/0
P. Naujokaitis	12/0
Ona Riškuvienė	12/0
Br. Šliamonas	2/0
Jonas Bardauskas	2/0
Ver. Koženiauskienė	2/0
P. Palionis	2/0
S. Kairys	2/0
P. Gasiūnas	2/0
Vyt. Vaitkus	2/0

Visiems rėmėjams nuoširdžiai dėkojame. Šiais metais gautos aukos eis laikraščio iliustavimui.

SANATORIJOSE gulintiems tautiečiams sušelpiti gauta aukų iš šių tautiečių:

St. Aušrota	£1.12.0
Balys Kasparas	£2.0.0
P. Kairaitienė	£0.12.0
Rom. Greimas	£2.2.0

J. Varškys	£10.0.0
L. Kaladė	£0.10.0
J. Purvinas	£2.0.0
S. Kairys	£2.0.0

LIETUVIŲ GIMNAZIJOS DIEPHOLZE RĖMĖJAI.

Lietuvių gimnazijai Diepholze išlaikyti aukų atsiuntė šie tautiečiai, kartu pasižadėdami remti ją savo mėnesiniais įnašais:

Ant. Černius	£1.15.0
M. Kymantas	£0.10.0
J. Norėika	£1.0.0
J. Vizbaras	£1.0.0
E. Petrikaitė	£1.0.0
Ant. Urbonas	£5.0.0
E. Martinavičius	£0.10.0
J. Žitkevičienė	£0.5.0
Jonas Bučinskis	£0.5.0
Gabr. Žemkalnis	£0.5.0

Visiems, pasižadėjusiems remti pastoviai įnašais lietuvių gimnaziją Diepholze, pranešame, kad mokėjimą reikia pradėti nuo sausio mėnesio, atsiunčiant pinigų kas mėnuo arba už kelis mėnesius iškart. Pinigus siųsti Australijos Lietuviai, o mes persiūsime PLB Vokietijos Krašto Valdybai.

MOTORIZUOTA IŠKYLA

Vyties moto klubas š. m. sausio 21 d. rengia iškylą motociklais ir auto į Victor Harbour. Tai gražiausia vasarvietė vandenyne pakraštyje — 52 mylios į pietus nuo Adelaidės (Geros meškeriojimo vietos!)

Išvykstama drauge sausio 21 d. (sekmadienį) 8:30 val. iš Pirie St. (nuo šv. Juozapo bažnyčios). Atgal išvykstama apie 5 val. p.p. Vykstantiems pavieniui — susitikimo vieta Victor Harbour'e prie salos tilto.

Visi Adelaidės ir apylinkių lietuviai, moto-priemonių savininkai, kviečiami dalyvauti iškyloje su savo svečiais.

Atsižvelgiant aukštųjų vasarvietės kainų, patariama pasiimti maisto

VYTIES MOTO KLUBAS PRAŠO ATSLIEPTI.

LLVC V-bos atstovas Australijoje Jonas Normantas prašo mus pranešti kad gavę Aistijos ir Keleivio numerius ir nesumokėję, atsilgintų pasiūsdami po vieną tarptautinį pašto kuponą už kiekvieną laikraščio egz. Už Aistiją siųsti: Latvian Lithuanian Union Hannover/Stoecken, Baltic Camp

"Accu", Germany. Už Keleivį siųsti: Keleivis, Hannover/Stoecken, Garbsener Landstr. 7, Germany.

Po kelis šilingus nesumokėtos skolos skaitytojo nepraturtins, o laikraščių leidėjai, kuriems sudaro žymios sumos, dėl to turi nuostolių ir per tai mūsų spauda marinama.

PRISTATAU STATYBAI MEDŽIAGAS greičiau kaip kiti. Padėdu atlikti užpirkimus. Sunkvežimis visad parengtas Jums patarnauti. Kreiptis laišku arba asmeniškai anksti rytą arba vėlai vakare

JUOZAS MIKOLIUNAS
37, Third ave. WOODVILLE GARDENS, Adelaide

P a i e š k a u

KAZI ALSEIKĄ Tasmanijoje. Rašyti: S. Narmontas, 136 Parry St. E. Perth, W. A.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI
Linotipininkui, Canberroje, — Ne sant Jūsų laiške adreso negalėjome atsakyti laišku.

Mums malonu, kad atsiliepėte. Kol kas spaustuvė dar nėra pilnai organizuota, todėl ir darbas nėra dar pilnai išvystytas. Ateityje, galimas dalykas, bendradarbiausim. Praneškite adresą.

J. Sakalauskui — Lietuvos Istorija kainuoja su pašto išlaidomis £ 3. 7. 4

AUSTRALIJOS LIETUVIS

redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. LEIDĖJAS — Australijos Lietuvio Leidykla. Raštus Redakcija taisy ir trumpina savo nuožiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus. PRENUMERATA: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėn. 8 šil. Užsienin kaina ta pati. Atskiras numeris 1/4. SKELBIMAI: 2 pensai už žodį. Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.

A d r e s a s :

AUSTRALIJOS LIETUVIS
35 Cator St. Hindmarsh,
ADELAIDE, S. A.

The Australian Lithuanian, the Lithuanian fortnightly. Authored Jurgis Glušauskas.

Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St. Hindmarsh, S. A.